

Ref.nr
Saksnr. 200700472
Dato

Fastsettelse av forskrift om behandling av fisketillatelser ved konkurs, tvangssalg m.v.

Innledning

Fiskeri- og kystdepartementet fremmer med dette forslag om å fastsette forskrift for behandling av fisketillatelser (ervertstillatelse, konsesjoner og deltageradganger) ved tilfeller av konkurs, tvangssalg m.v.

Deltakerloven § 7 tredje ledd gir hjemmel for å regulere behandling av fisketillatelser ved konkurs og tvangsfullbyrdelse i forskrift. Det er imidlertid ikke gitt noen egen forskrift med hjemmel i denne bestemmelsen. Det innebærer at sikkerheten for kredittgiver i forbindelse med tvangssalg av fiskefartøy har hittil vært regulert i en forskrift om eiendomsrett til fiskefartøy av 18. juli 1956/4. juli 1977 (eierskapsforskriften) gitt med hjemmel i deltakerlovens § 32 nr. 4. Utover eierskapsforskriften er det ikke gitt noen nærmere bestemmelser i deltakerloven om behandling av fisketillatelser ved tvangssalg og konkurs, men man har i tillegg en omfattende forvaltningspraksis i tilknytning til utskifting av fartøy for disse tilfellene.

Departementet foreslår nå å forskriftsfeste denne praksisen, og samtidig også gi regler for drift av fiskefartøy i noen andre tilgrensende situasjoner.

Kort om omsetning av fiskefartøy

Deltakerloven § 4 slår fast at et fartøy ikke kan nyttes til ervervsmessig fiske uten at det er gitt ervertstillatelse fra myndighetene. Denne tillatelsen gis en bestemt eier for ett bestemt fartøy. Ervertstillatelsen er imidlertid ikke alene tilstrekkelig til at et fartøy kan nyttes til et hvilket som helst fiske, idet de langt fleste økonomisk viktige fiskerier nå er omfattet enten av et krav om konsesjon eller er adgangsbegrenset.

I de konsesjonsbelagte fiskeriene knyttes også konsesjonen til en bestemt eier for ett bestemt fartøy. Konsesjonen tildeles ved enkeltvedtak og gjelder så lenge vedkommende er eier av det aktuelle fartøyet, eller inntil den blir trukket tilbake av myndighetene. Dersom vedkommende vil skifte fartøy, kan det tildeles ny konsesjon for utskiftningsfartøyet. Tilsvarende kan det tildeles ny konsesjon til ny eier, for det tilfellet at fartøyet selges for fortsatt drift.

De årlige adgangsbegrensningene (deltageradgang) fungerer derimot noe annerledes. I medhold av deltakerloven § 21 blir det fastsatt årlige forskrifter med generelle vilkår for å delta i et bestemt fiskeri. Den som oppfyller de generelle vilkårene vil kunne delta i det aktuelle fiskeri, uten at det nødvendigvis gis en individuell tillatelse til den enkelte fartøyeier for det enkelte fartøyet. Dersom eieren vil skifte ut sitt fartøy, eller fartøyet selges, blir det likevel fattet enkeltvedtak hvor det fremgår om eieren kan delta i det aktuelle fiskeriet med det bestemte fartøyet. I og med at vilkårene for å delta blir fastsatt med virkning for ett år av

gangen, vil spørsmålet om adgang til å delta neste år likevel være avhengig av vilkårene som da blir fastsatt.

En konsesjon eller en deltageradgang er således ikke gjenstand for direkte omsetning mellom private parter. Det er fartøyet som driftsmiddel i fisket som kan omsettes, og som har en omsetningsverdi. Videre er det selger av fiskefartøyet som velger om han vil søke om å beholde konsesjonen eller deltakeradgangen på et erstatningsfartøy, eller om denne, etter myndighetenes prøving av om vilkårene er oppfylt, kan tildeles kjøper. Kjøper vil imidlertid selvsagt verdsette fartøyet ulikt i de to situasjonene. Dersom en gjennom kjøpet kommer i posisjon til å få tildelt en deltakeradgang vedkommende ellers ikke ville hatt muligheten til å få, vil fartøyet åpenbart ha en høyere verdi for kjøper enn i de tilfeller hvor en slik posisjon ikke oppnås. Salg av fiskefartøy forholder seg således ikke annerledes enn salg av annen virksomhet som er underlagt reguleringer, hvor den begrensede retten til å kunne delta i den regulerte virksomheten i seg selv faktisk tillegges en verdi mellom partene, på bakgrunn av det fremtidige inntjeningspotensialet.

En konsekvens av at markedet priser fiskefartøy på bakgrunn av hvilket driftsgrunnlaget det aktuelle fartøy har, er at kreditttilgangen vil påvirkes av de samme faktorene. Dette da en finansieringsinstitusjons vilje til å stille kreditt til disposisjon og hvilke vilkår en eventuell kreditt ytes på, alltid vil bero på hvilken grad av sikkerhet kreditor har for sine investeringer. Spesielt vil dette være tilfellet hvor man søker å finansiere kjøp av et fartøy for fortsatt drift. I andre tilfeller hvor det kun søkes om finansiering av et skrog vil driftsgrunnlaget bli tillagt betydning som egenkapital og i vurderingen av bedriftens inntjeningspotensial.

Bakgrunnen for forslaget

Utviklingen hvor et fiskefartøys verdi i større grad er avhengig av hvilket inntekstpotensial som ligger til fartøyet, har skapt noe usikkerhet i forhold til hvilken sikkerhet næringskreditorer har i fartøypantet. En uavklart situasjon vil kunne medføre en tilbakeholdenhet fra finansnærings side i forhold til å yte kreditt. På denne bakgrunn vil finansieringsinstitusjoner normalt sett stille krav om at de nødvendige fisketillatelser foreligger, før finansiering innvilges.

Det er videre vanlig at finansieringsinstitusjoner yter utvidet kreditt utover den verdi som ligger i fartøyskroget alene, basert på den verdi salg av fartøyet for fortsatt drift kan innbringe. Dette er en risiko for kredittyttere, og det er derfor ønskelig med klare og forutsigbare regler for hvordan en behandler denne "tilleggsverdien" ved gjeldsforfølgning.

Etter gjeldende rett har vi regler for de ulike situasjoner som kan oppstå under slik gjeldsforfølgning. Imidlertid er tilgjengeligheten til regelverket varierende. Dette skyldes at reglene i stor grad er utviklet gjennom forvaltningspraksis og instruksjer. Videre er det behov for å fornye eierskapsforskriften, slik det ble forutsatt ved vedtakelsen av deltakerloven i 1999. Behovet for økt tilgjengelighet og fornyelse av regelverket er videre synliggjort gjennom en rekke tvister rundt disse spørsmålene, og ved stadig økende antall henvendelser til forvaltningen.

For fiskerne vil det først og fremst være et spørsmål om å få en hensiktsmessig tilgang til kreditt, både i forhold til pris og grad av egenkapital. Det er helt nødvendig med god tilgang på lånekapital dersom en skal ha en fiskeflåte som er moderne både med tanke på fangsteffektivitet, sikkerhet og for å få gjennomført den vedvarende strukturtilpasningen av flåten.

Det ligger videre klart innenfor deltakerlovens formål å vektlegge fiskeflåtens finansieringsbehov og behov for kreditt, for å kunne drive et lønnsomt fiske og derigjennom

bidra til økt verdiskapning, jf. bl.a. deltakerloven § 1 bokstav b, som fastsetter at lovens formål blant annet er å ”øke[] lønnsomheten og verdiskapningen i næringen[...].”.

Departementet ser det således slik at det er nødvendig med regler som skaper forutberegnelighet og trygghet for kredittyttere som igjen vil forbedre tilgangen på finansiering for fiskerinæringen. Videre ser departementet det slik at synliggjøring av reglene vil ha en klar prosessdempende effekt.

Om høringen

Departementet sendte den 22. mai 2007 på høring notat med tilhørende forskrift om behandling av fisketillatelser ved tvangssalg og konkurs. Høringsfristen ble satt til 10. august 2007. Høringsnotatet ble forelagt følgende instanser:

Finansdepartementet
Justisdepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Fiskeridirektoratet
Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening
Norges Fiskarlag
Norges Kystfiskarlag
Sør-Norges Trålerlag
Finansnæringens Hovedorganisasjon
Innovasjon Norge
Sparebankforeningen
Den Norske Advokatforening

Av disse har følgende avgitt uttalelse:

Finansdepartementet
Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening
Justisdepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Fiskeridirektoratet
Norges Fiskarlag
Innovasjon Norge
Den Norske Advokatforening
Finansnæringens Hovedorganisasjon/Sparebankforeningen(avga felles uttalelse)

Uttalelsene er i stor grad tekniske innspill rundt det foreslåtte regelverket, som er gjennomgått og vurdert av departementet. Enkelte av forslagene til tekniske endringer er innarbeidet i nedenstående forskrift.

I tillegg har Advokatforeningen, Finansnæringens Hovedorganisasjon/Sparebankforeningen, Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening, Innovasjon Norge og Norges Fiskarlag avgitt generelle uttalelser om forslaget. Oppsummert gir alle disse sin tilslutning til forslaget, da det bidrar til forenkling og større forutsigbarhet for næringsaktørene.

For øvrig vil relevante uttalelser som fremkom i høringen i kommenteres i tilknytning til behandlingen av de enkelte elementene i den nye forskriften hvor dette ansees relevant.

Nærmere om de enkelte elementene i forslag til ny forskrift

Departementet ser behov for å formalisere de reglene som er etablert i medhold av forskrift om eiendomsrett til fiskefartøy og forvaltningspraksis, i en samlet forskrift om fisketillatelser stilling ved ulike former for gjeldsforfølgning. Forskriften bør regulere følgende forhold:

Hvilke søknader skal panthaver holdes orientert om

Departementet ser det som hensiktsmessig at den praksis som gjelder for orientering av panthavere i fiskefartøy, også inkorporeres i denne forskriften. Tidligere har denne praksisen kommet til uttrykk gjennom instruks fra Fiskeri- og kystdepartementet av 1. november 2004 og 14. april 2005. Det disse gir uttrykk for er at Fiskeridirektoratet skal forsikre seg om at panthaver i fiskefartøy er orientert før visse søknader behandles. Dette skal gjøres ved at det legges ved en slik bekreftelse ved søknaden, samt oppdatert utskrift fra skipsregisteret.

Instruksen gjaldt i utgangspunktet bare i de tilfeller hvor et fiskefartøy ble tatt ut av fiske med sikte på å benytte de tilhørende tillatelsene i struktureringsordninger. Men i den seneste instruksen ble denne praksisen utvidet til også å gjelde tilsvarende ved søknad om tildeling av:

- strukturkvote, både i kyst- og havfiskeflåten
- driftsordningskvote
- tillatelser ved salg av fartøy for fortsatt drift samt eierendringer for mer enn 50 % tillatelser ved utskifting av fartøy.

Instruksene medfører at Fiskeridirektoratet skal orientere panthaver om søknaden dersom slik dokumentasjon ikke er vedlagt, og behandlingen skal deretter stilles i bero i inntil 4 uker.

Det vises til forskriftsutkastet § 2.

Departementets vurdering

I utgangspunktet berører dette forholdet mellom partene, og er i så måte myndighetene uvedkommende. Likevel er det ønskelig å legge til rette for at næringen skal ha en god kapitaltilgang og en slik ordning har vist seg å være lite ressurskrevende i så måte. Forholdet mellom partene på sikringsstadiet reguleres videre av andre regelsett, og ikke minst de underliggende avtalene mellom partene, men vi antar denne praksisen også vil kunne ha en prosessdempende effekt og således er ønskelig. Ved denne forskriftsreguleringen foreslår departementet å kodifisere den nåværende praksisen.

Forskriftsutkastet er formulert slik at det gjelder ”alle typer søknader som innebærer en reduksjon av fartøyets driftsgrunnlag.” I utgangspunktet peker dette tilbake på de typetilfellene som per nå er omfattet av de to instruksene referert ovenfor. Formuleringen innebærer likevel fleksibilitet for fremtiden, slik at nye typer søknader kan bli omfattet dersom det eksempelvis innføres nye kvoteordninger mv som har betydning for fartøyets driftsgrunnlag.

Når mister eier adgangen til å få innvilget søknad om utskifting

Eier av fiskefartøy vil ved konkurs eller tvangssalg på et tidspunkt i henhold til gjeldende praksis miste muligheten til å kunne få innvilget søknad om utskifting eller salg for fortsatt drift av fartøyet. Departementet ser det også som hensiktsmessig at disse tilfellene avklares i en ny forskrift.

Som vist ovenfor tildeles alle fisketillatelser etter samme grunnmodell; til en eier, for et fartøy. Dersom et av disse tildelingskriteriene bortfaller vil de tildelte tillatelsene falle bort, jf deltakerloven § 10. Det er videre som nevnt slik at dersom eiendomsretten til fiskefartøyet opphører eller blir gjenstand for beslag som følge av gjeldsforfølgning, vil muligheten til å søke utskifting opphøre. Av denne grunn er det ønskelig å fastholde et felles skjæringstidspunkt for når adgangen til å få tillatelse til utskifting eller salg for fortsatt drift opphører i de forskjellige tilfeller.

Det vises til § 3 i forskriftsutkastet.

Departementets vurdering

De to sentrale situasjoner her, er hvor det er begjært tvangssalg eller konkurs. I disse tilfeller vil det være kulant å slå fast et bestemt tidspunkt for når adgangen til å søke utskiftingen opphører. For tvangssalg vil dette være i det øyeblikk en søknad om utskifting eller salg for fortsatt drift av et fiskefartøy skal avslås, dersom søknaden blir behandlet etter at en begjæring om tvangsdekning i fartøyet er forkynt for saksøkte i henhold til lov av 26. juni 1992 nr 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdesloven) § 11-7 første ledd. Tilsvarende vil det for konkurs være i det øyeblikk konkursbegjæring er tatt til følge, jf konkurslovens § 72. I enkelte tilfeller kan det likevel tenkes tidligere dersom rådighetsforbud etter konkursloven § 75 gjelder. Det er situasjonen på vedtakstidspunktet, og ikke på søknadstidspunktet, som er avgjørende.

Bakgrunnen for at det er gitt regler om at debitor på et tidspunkt mister muligheten til å få innvilget søknad om utskifting, er at debitor ved et normalforløp av en slik gjeldsforfølgning vil miste eiendomsretten til fartøyet som et resultat av tvangssalg eller konkurs. I forlengelsen av dette vil også de tildelte tillatelsene bortfalle, jf deltakerloven § 10. Dersom det etter dette tidspunktet skulle være adgang til å få innvilget søknad om utskifting, vil det kunne bidra til kreditorsvik.

I den tidligere praksis er også "frivillig avvikling på grunn av insolvens" omfattet. Det er departementets ønske at det legges til rette for slike løsninger også i de fremtidige ordninger. Det er ikke hensikten å skape prosessdrivende regler hvor det eneste virkemiddelet kreditorene har for å sikre sine fordringer, er å begjære konkurs eller tvangssalg. Imidlertid antar vi at ordningen hvor pantaver skal være orientert om utskiftninger, ivaretar disse hensyn i tilstrekkelig grad. Så lenge partene er enige vil det ikke være behov for nærmere regulering. Dersom søknad om utskifting skulle fremmes på dette stadiet uten at partene er enige om dette, vil reglene om at pantaver skal holdes orientert gi tilstrekkelig tid til å ta de nødvendige skritt for å avklare situasjonen.

Midlertidig forføyning etter tvangsloven kapittel 15 vil i så måte være et alternativt virkemiddel til tvangsinndrivelse av kreditt. Dette er likevel mest praktisk hvor det av forskjellige grunner ikke er grunnlag eller ikke er ønskelig å gå til tvangsinndrivelse. Det har vært stilt spørsmål ved om fordringshaveren kan få en avgjørelse fra en domstol etter tvistemålsloven § 54 om at en person eller et foretak pålegges å fremme søknader til fiskerimyndighetene som innebærer at en tillatelse blir ført tilbake til det fartøyet fordringshaveren har pant i. Dette har Høyesterett bekreftet i Rt-2004-798. På bakgrunn av avgjørelsen må det også kunne legges til grunn at en part på samme måte kan pålegges å unnlate å fremme søknad om utskifting av fartøyet.

Departementet ser det derfor som ønskelig at søknader om adgang til utskifting eller salg for fortsatt drift, avslås når slik begjæring om midlertidig forføyning er tatt til følge av kompetent domstol. Dette må sammenholdes med de ovenfor beskrevne reglene om at pantaver skal holdes orientert ved visse typer søknader. Sammen vil dette utgjøre et virkemiddel som kan benyttes dersom det ikke er avklart hvorvidt en tvangsinndrivelse er hensiktsmessig eller mulig. Det siste kunne en eksempelvis se for seg dersom eier av fartøyet søkte om å få benytte sine fisketillatelser på et annet fartøy, uten å ha avklart dette med kreditorer som hadde basert seg på den sikkerhet som lå i fartøypantet i det eldre fartøy. I slike tilfeller kan det tenkes at realisasjon av en panterrett i fiskefartøyet, avhengig av panteavtalen, ikke vil være en hensiktsmessig opsjon.

Et annet tenkbart tilfelle er hvor kreditor tar pantet til brukelighet. I dette tilfellet vil skjæringstidspunktet være fra begjæring om tvangsbruk er tatt til følge av kompetent

domstol. Likevel vil slike ordninger være avhengig av at det er innvilget midlertidige dispensasjoner fra eierskapskravene i fiskerilovgivningen.

Hensynet til system og konsekvens i regelverket taler for at typetilfellene behandles likt. Dersom tilfellene reguleres forskjellig kan det tenkes at dette vil kunne føre til en uheldig spekulering i hvilke metoder kreditor benytter for inndrivelse, hvor det avgjørende bør være hvilken metode som passer best i det konkrete tilfelle. Felles for alle de ovenfor nevnte tilfellene er at de forutsetter at en begjæring tas til følge av en kompetent domstol, og departementet ønsker å videreføre praksisen hvor eiers adgang til å få innvilget søknad om utskiftning opphører idet kompetent domstol tar den aktuelle begjæring til følge.

Departementet ønsker å knytte noen merknader til de tilfeller hvoretter det kan tenkes at den opprinnelige eiers adgang til å søke om utskiftning eller salg av fartøyet for fortsatt drift kan gjenoppstå. Et eksempel på dette er de tilfeller hvor konkursboet abandonerer fartøyet tilbake til den opprinnelige eier. For dette tilfellet er utgangspunktet at skyldneren har mistet adgangen til å fremme søknad om utskiftning idet konkursbegjæring tas til følge. Denne ordningen følger av at konkursbeslaget normalt sett vil ende med en realisering av aktiva i selskapet, således også eiendomsretten til fiskefartøyet. Dersom konkursboet likevel ikke skulle se det som hensiktsmessig å realisere verdiene av fartøyet og abandonerer etter konkursloven § 117 b, vil utskiftningsadgangen til den opprinnelige eier som en følge måtte gjenoppstå. Dette følger av at ved abandonering til konkursdebitor oppheves konkursbeslaget i formuesgodet, og konkursdebitor oppnår således igjen alle eierbeføyelser. I forlengelsen av dette opphører også øvrige muligheter for konkursboet til å realisere fartøyets verdi ved salg for fortsatt drift. De samme ressurs- og samfunnsmessige hensyn som i utgangspunktet begrunnet regelen om at fartøyeier ikke lenger kan få innvilget søknad om utskiftning etter at det er åpnet konkurs eller tvangssalg i selskapet, tilsier at denne adgangen gjenoppstår ved slik abandonering. I forlengelsen av dette er det naturlig at debtors eventuelle tillatelser ligger til det beslaglagte fartøy, all den tid det ikke har skjedd endringer i eiendomsretten. Det samme vil måtte bli utfallet ved tilbakelevering av boet til skyldneren i henhold til konkursloven § 136. Et annet mulig tilfelle er hvor den opprinnelige eiers adgang til å få innvilget søknad om utskiftning eller salg av fartøy for fortsatt drift er opphørt i forbindelse med at det er gitt midlertidig forføyning med slikt forbud. For dette tilfellet vil utskiftningsadgangen til den opprinnelige eier måtte gjenoppstå dersom den midlertidige forføyningen er opphevet eller bortfalt etter tvangsfullbyrdelsesloven henholdsvis §§ 15-11 og 15-12.

Departementet ønsker i tillegg å kommentere noen særlige typetilfeller. Et typisk tilfelle vil være hvor kreditor ikke har vært med og finansiert kjøp av fartøy for fortsatt drift. I slike tilfeller, hvor fisketillatelsene er tilført av fiskeren, har forvaltningen praktisert reglene slik at tillatelsene vil falle bort ved åpning av konkurs eller ved realisering av fartøypant. Bakgrunnen for dette er som beskrevet ovenfor at tillatelser faller bort ved tap av eiendomsretten til fartøyet jf deltakerloven § 10. I tillegg er det grunn til å bemerke at tillatelsene i slike tilfeller normalt er tatt med i en kredittvurderingsprosess som egenkapital. For tvangssalgstilfellet vil dette i praksis føre til at tvangsrealisering ikke gjennomføres så lenge det er tilstrekkelig fri egenkapital i selskapet. Videre er det et vilkår for åpning av konkurs at eier er insolvent jf konkursloven § 60. Utgangspunktet for denne vurderingen vil være fartøyets verdi ved salg for fortsatt drift. De reglene som er beskrevet foran, bør derfor gjelde også i dette tilfellet.

Et annet spesielt tilfelle som kan oppstå, er hvor det er gitt forhåndstilsagn til fartøyets eier til for eksempel utskifting til annet fartøy før det skjæringstidspunktet som det er gjort rede for ovenfor, men hvor skjæringstidspunktet har inntrådt når utskiftingen faktisk skal foretas. I disse tilfellene vil panthavers interesser være ivaretatt gjennom reglene om at panthaver skal

være orientert om den opprinnelige utskiftingssøknaden, jf nedenfor. Dette tilsier at forhåndstilsagnet om tillatelse til utskifting, bør stå ved lag i slike tilfeller.

Tildeling av fisketillatelser til finansieringsinstitusjoner og konkursboer

Departementet ser det som hensiktsmessig å videreføre ordningene hvor kreditorene kan få midlertidige tillatelser ved en eventuell konkurs eller et tvangssalg.

Fiskerilovgivningen stiller relativt strenge krav til eier. Dette har sin bakgrunn i at det er et uttalt mål i fiskerilovgivningen at fiskeflåten skal være eid av fiskerne. Slike eierskapsbegrensninger vanskeliggjør situasjonen for kreditorer som ønsker å drive et fiskefartøy videre i realisasjonsfasen. I enkelte tilfeller er det likevel i samsvar med den gjeldende praksis, å åpne for slik videre drift av selskapet. Dette gjelder

- ved tvangssalg, jf forskriftsutkastet § 6 tredje ledd, jf § 4,
- ved konkurs, jf forskriftsutkastet § 5 og
- når pantthaver overtar det pantsatte fartøyet for å oppnå dekning utenfor tvangsfullbyrdelse, jf forskriftsutkastet § 4.

Departementets vurdering

På grunn av eierskapsbegrensningene i fiskerilovgivningen, og for å understreke at dette er en midlertidig ordning, foreslås det her at det tildeles en midlertidig ervervstillatelse til finansinstitusjonen i perioden til tvangsdekningen er gjennomført, likevel begrenset i inntil tre måneder. Den midlertidige tillatelsen har etter den tidligere ordning vært mulig å fornye med en måned av gangen dersom ”særlige grunner” tilsier det. Denne ordningen foreslås også videreført i den nye forskriften. Pantthaver vil således ved tvangsrealisasjon, etter at det er gitt melding om fortsatt drift i selskapet, overta provenyet for fortsatt drift med alle de tilliggende eierbeføyelser i forhold til fiskerimyndighetene. Departementet legger videre opp til at denne ordningen gjelder tilsvarende for konkursboer. For konkursbo legges det imidlertid opp til at den mulige forlengelsen vil kunne gjelde i inntil tre måneder av gangen, av hensyn til å lette administrasjonsbyrden for konkursboer. Melding om forlengelse etter henholdsvis forskriftens §§ 4 annet ledd og 5 annet ledd krever at det er nødvendig på bakgrunn av ”særlige grunner”, og fiskerimyndighetene kan gripe inn ovenfor tilfeller hvor ikke dette ansees godtgjort.

En typisk ”særlig grunn” vil være dersom et konkursbo ønsker å avvente realisering i påvente av avklaring i en pågående tvist som har betydning for salget. Et annet tilfelle kan være hvor det er gjort avtale om salg, men hvor man påventer behandling eller klagebehandling av eventuelle søknader hos fiskerimyndighetene. Det vil videre også være helt naturlig å innvilge utsettelse etter denne bestemmelsen ved dødsfall, sykdom og lignende. Dog ønsker departementet å presisere at det skal vises en viss varsomhet dersom en ”særlig grunn” viser seg å bli spesielt langvarende. Det er ikke meningen at fiskefartøy skal drives av pantthavere og konkursbo over lengre perioder, men kun en midlertidig unntaksordning. Avslutningsvis ønsker departementet å bemerke at det kan være grunn til å operere med noe lavere terskel ovenfor bobestyrere enn for pantthavere, da disse har en mer omfattende totalsituasjon og forholde seg til i tiden etter at konkurs er åpnet enn pantthaveren som handler på egne vegne.

Den regulering av tildeling av tillatelser som følger av forskriftsutkastet §§ 4, 5 og 6, vil være å betrakte som spesialregulering som går foran de vilkårene som er oppstilt for tildeling av konsesjon og adgang til å delta i ulike fiskerier, i de alminnelige forskriftene.

Gjennomføring av salg av fartøy ved tvangssalg og konkurs

Tvangssalg av fiskefartøy gjennomføres i medhold av lov av 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdsloven) kapittel 11, mens realisering av et konkursbos eiendeler, herunder fiskefartøy, gjennomføres etter reglene i lov av 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) kapittel XIII.

Departementet foreslår at gjeldende ordning blir videreført, det vises i den forbindelse til § 6 i forskriftsutkastet.

Departementets vurdering

Ved salg av fartøy for fortsatt drift kan alle interesserte kjøpere på forhånd søke om de nødvendige tillatelser. Fiskeriforvaltningen vil vurdere om vedkommende søker oppfyller de krav som stilles for de aktuelle tillatelsene i fiskerilovgivningen, og på denne bakgrunn kunne gi et forhåndstilsagn om tildeling av nye tillatelser betinget av at vedkommende overtar fartøyet. Slikt forhåndstilsagn må foreligge før et bud på fartøyet for fortsatt drift i henhold til gjeldende regler kan stadfestes, enten salget skjer på tvangsauksjon eller som medhjelpersalg. Departementet foreslår at gjeldende ordning blir videreført.

Alternativet til en slik regel ville kunne være at et bud kan stadfestes, men på vilkår av at budgiveren blir tildelt de nødvendige tillatelser innen en viss frist, for eksempel tre måneder. Fordelen med en slik regel ville være at stadfestelseskjennelsen i første omgang vil kunne foreligge raskere. Ulempen ville være at budgiveren i noen tilfeller ikke vil oppnå de nødvendige tillatelser, og saken må dermed åpnes på ny. Totalt sett vil dette dermed kunne medføre lenger saksbehandlingstid.

Departementet har ikke funnet grunn til å endre på den eksisterende ordning hvoretter panthaver selv kan få antatt eller stadfestet sitt bud, uten på forhånd å ha fått behandlet de nødvendige søknader om midlertidig ervervstillatelse, for å redde sin fordring. Regler om dette er foreslått i forskriftsutkastet § 6 annet ledd.

Konsekvenser av forslaget

Forslaget som departementet har fremmet i dette høringsnotat medfører ingen særlige endringer av gjeldende rett og etablert praksis. Ved å forskriftsfeste denne praksisen understrekes imidlertid sikkerheten for kredittgiver i forbindelse med tvangssalg av fiskefartøy. En tydelig avklaring av dette gir større forutsigbarhet for både fartøyeier og finansieringsinstitusjoner, og kan bidra til å forenkle kredittvurderingsprosessen.

Dagens regelverk er i stor grad utviklet gjennom forvaltningspraksis og instruks. Forslaget som her legges frem bidrar til en forenkling for næringsaktørene ved at regelverket forskriftsfestes, og dermed gjøres mer tilgjengelig. Behovet for økt tilgjengelighet og fornyelse av regelverket er klart synliggjort gjennom en rekke tvister rundt disse spørsmålene, og ved stadig økende antall henvendelser til forvaltningen. Forslaget imøtekommer i så måte et grunnleggende brukerhensyn.

Forslaget innebærer at det etableres et klart regelverk på området. Det legges til grunn at dette vil ha en klar prosessdempende effekt. Videre vil forslaget sikre konsekvens i regelverket, noe som igjen gir en enhetlighet av behandling av like tilfeller. Mot denne bakgrunn vil forslaget også bidra til at fiskeriforvaltningens behandling av denne type saker forenkles.

Departementet foreslår at forskriften skal tre i kraft umiddelbart.

Fiskeri- og kystdepartementet

t i l r å r:

Forskrift om behandling av fisketillatelse ved konkurs, tvangssalg m.v. fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Forskrift om behandling av fisketillatelser ved konkurs, tvangssalg m.v.

Forskriften er fastsatt ved kongelig resolusjon av 2007. Fremmet av Fiskeri- og kystdepartementet med hjemmel i lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) §§ 7 tredje ledd, 9 og 30.

§ 1 (virkeområde)

Forskriften gjelder behandling av søknader, fremgangsmåten ved tildeling og tildeling av tillatelser gitt i medhold av lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) kapittel II, III og IV ved tvangssalg, konkurs m.v.

§ 2 (panthaver skal være orientert ved visse typer søknader)

Panthaver i fiskefartøy skal være orientert ved alle typer søknader som innebærer en reduksjon av fartøyets driftsgrunnlag.

Ved slike søknader skal det legges ved bekreftelse fra panthaver om at vedkommende er orientert samt oppdatert utskrift fra skipsregisteret.

Dersom ikke slik dokumentasjon fremlegges, skal fiskerimyndigheten varsle panthaver og stille behandlingen av søknaden i bero i inntil fire uker. Det samme gjelder dersom det fremgår av bekreftelsen at panthaver har innsigelser mot slik søknad.

§ 3 (fartøyeier mister adgangen til å kunne få innvilget søknad om utskifting eller salg for fortsatt drift)

En søknad om utskifting eller salg for fortsatt drift av et fiskefartøy skal avslås, dersom søknaden blir behandlet etter at en begjæring om tvangsdekning i fartøyet er forkynt for saksøkte i henhold til lov av 26. juni 1992 nr 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdesloven) § 11-7 første ledd. Det samme gjelder når det er avsagt kjennelse om åpning av konkurs hos fartøyeier, eller om midlertidig forføyning med forbud mot utskifting eller salg av fartøyet for fortsatt drift.

§ 4 (behandling av fisketillatelsene ved realisering av panterett i fiskefartøyet)

Dersom panthaveren overtar det pantsatte fartøyet for å oppnå dekning utenfor tvangsfullbyrdelse, skal panthaver straks sende melding til Fiskeridirektoratet om at han ønsker å opprettholde driften av fartøyet. Etter at Fiskeridirektoratet har mottatt slik melding gis panthaver midlertidig ervervstillatelse og konsesjon eller deltakeradgang i inntil tre måneder.

De midlertidige tillatelsene kan fornyes med inntil en måned av gangen, dersom dette er nødvendig på bakgrunn av situasjonen i markedet, næringen eller andre særlige grunner.

Dersom fiskefartøyet ikke er videresolgt innen utløpet av den perioden tillatelsene omfatter, slettes fartøyet fra merkeregisteret og tillatelsene bortfaller.

§ 5 (behandling av fisketillatelsene ved åpning av konkurs)

Ved åpning av konkurs trer konkursboet inn i debtors rettigheter og plikter etter fisketillatelsene. Konkursboet skal straks sende melding til Fiskeridirektoratet om det ønsker å opprettholde driften av fartøyet. Etter at Fiskeridirektoratet har mottatt slik melding gis konkursboet midlertidig ervervstillatelse og konsesjon eller deltakeradgang i inntil tre måneder.

De midlertidige tillatelsene kan fornyes med inntil tre måneder av gangen, dersom dette er nødvendig på bakgrunn av situasjonen i markedet, næringen eller andre særlige grunner.

Dersom fiskefartøyet ikke er videresolgt innen utløpet av den perioden tillatelsene omfatter, slettes fartøyet fra merkeregisteret og tillatelsene bortfaller.

§ 6 *(salg av fartøyet)*

Ved salg av fartøyet i forbindelse med konkurs eller tvangssalg, forhåndsbehandler Fiskeridirektoratet eller Fiskeridirektoratets regionkontor aktuelle kjøperes søknader om fisketillatelser og kan på bakgrunn av dette gi forhåndstilsagn om tildeling.

Hvis et fiskefartøy blir solgt på auksjon eller ved medhjelpersalg må ikke bud stadfestes før det foreligger forhåndstilsagn om tildeling av fisketillatelser fra fiskerimyndighetene. Banker eller andre kredittinstitusjoner kan likevel få stadfestet sitt bud uten slikt forhåndstilsagn, når ervervelse skjer for å redde en fordring som tilhører erververen og som denne har panterett for i fiskefartøyet. Reglene i § 4 gjelder tilsvarende.

§ 7 *(ikrafttredelse)*

Denne forskrift trer i kraft straks.

Fra samme tid oppheves forskrift 18. juli 1956 nr.1/4. juli 1977 om eiendomsretter til fiskefartøyer pkt 4 og pkt 5.